

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильясэм
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къыдэкы

№ 232 (21961)

2019-рэ ильяс

МЭФЭКУ

ТЫГЬЭГЬАЗЭМ и 19

ОСЭ ГҮЭНЭФАГЬЭ ИИЭП

къыхэтүүтыгъэхэр ыкы
нэмыкы къэбархэр

тисайт ижүгъотшых

WWW.ADYGVOICE.RU

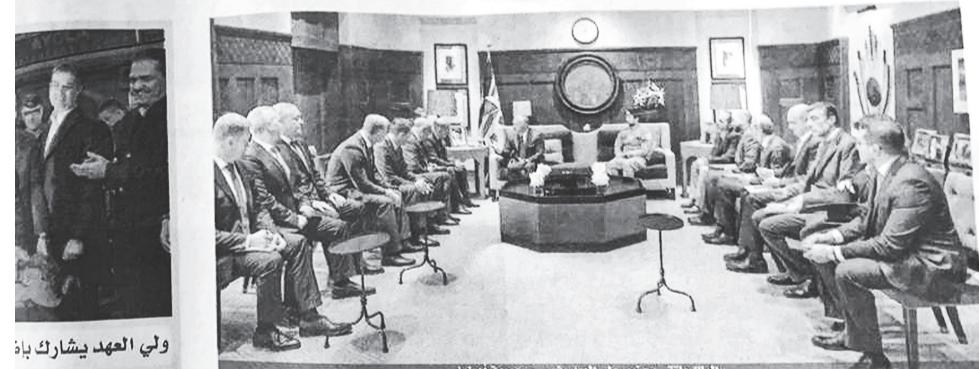
6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээз

President Putin's visit to Jordan is highlighted in the news section.

ЗэIукIэгъум осэшхо къифашыгъ, мэхъанэшхо ратыгъ

Адыгэ Республикаем и Лышъхъэу Къумпыл Мурат зипэшэ купыр Иорданием зэрэшыагъэм мэхъанэшхо ратэу аш ит правительственэ ыкыи унэе къэбарлыгъээс амалхэм зэлукIэгъухэр зэрэкуагъехэр игъэкотыгъэу къатыгъэх, зэдэгүшүэгъухэу рагъекокыгъэхэр гъэзетхэм яапэрэ нэкIубгохэм къащыхаутыгъэх.

الملك: دور الشركات مهم في بناء الوطن

التأكد على متابعة العلاقات الأردنية الروسية

الملك يؤكد أهمية دور عشرة الشركات في بناء الوطن

— Къумпыл Мурат зэкюлэгъэхэ
чыпэхэм ашыц къэралыгъом икы-

Адыгэим икыгъэ купыр мэфитю Иорданием щылагъ. Къэралыгъуитумэ язэфыщтыкэ хэхъонигъэхэр тапэкки фэхъунхэм, лъэнэйкохэм язэпхыныгъэ нахъ гэпэйтэйнен тегущылагъэх. Иорданием и Пачыхъэу я II-рэ Абдалла Адыгэим икыгъэ купыр ригъеблэгъагъ, гүшүэгъу зэфэхъугъэх.

Иорданием и Пачыхъэу я II-рэ Абдалла УФ-м и Президентэу Владимир Путиным сэлам зэрэрихъярэр тхыгъэхэм япэублэ ит. Нэужым лъэнэйкоуитумэ язэпхыныгъэ зэрагъэптиштэх шыкIэхэм къатегушыгъэх, мыш фэдэ зэйкIэхэм мэхъанэ ин зэрялэр къащыхащыгъэх. Экономикэ ыкыи гуманитар

зэпхыныгъэхэр гэпэйтэйнхэм тофхабзэр зэрэфэорышэрэр гээзт нэклубгохэм арты.

Мэфитю тофхабзэхэм къадыхэлътэгъэу Къумпыл Мурат зипэшэ лыкло купым хэтхэр Иорданием ибизнесменхэм, Амман и Адыгэ Хасэ хэтхэм зепалыкагъэхэр Иорданием и СМИ-хэм къатыгъ. Правительственэ гээзтхэм ашыщэу «АЛЬ-РАИ» къизэритирэмкэ, къэралыгъом хэхъонигъэхэр ышынхэмкэ адьгэхэм ялахьышу зэрэхашыхьагъэр, ахэм лъытэнгъяшхо къафырялэу зэрэсэухэрэр Пачыхъэу игушыгъэх.

Мэкумэш хъязметэм тегущыгъэхэ

الخد

جريدة عربية سياسية - مصدر عن المساحة الصحافية الأردنية
الإثنين 19 ربيع الآخر 1441هـ الموافق 15 كانون الأول 2019م العدد 256

الملك يعلن عدد الهيئات الحكومية المسقطة ولا ماهية الكثير منها

توصية باسترداد ربع مليار دينار من مخالفات "ديوان المحاسبة"

جلالة يلتقي رئيس جمهورية أديغيا ووزير الدافع البالاني الملك يؤكد أهمية دور عشرة الشركات في بناء الوطن

الملك يلتقي رئيس جمهورية أديغيا ووزير الدافع البالاني

الملك يلتقي رئيس جمهورية أديغيا ووزير الدافع البالاني

— Къумпыл Мурат зэкюлэгъэхэ
чыпэхэм ашыц къэралыгъом икы-

блэ Ѣылэ псыхью Иордан крещение
зыцьрагъэхэхэро площацэр. Дин зэфэшхяфхэр зезыхъэхэрэ цыифхэм азыфагу зэгүрьоногъэ ильыним мэхъанэшхо зэрилэр, ашкэ Пачыхъэу я II-рэ Абдалла тофхабзэр зэригэцакирэр республикэм ипащэ къыхигъэшыгъ, — Къеты Иорданием къышдэкыре гъэзетхэм ашыщым.

Медицинэ Іэпүїгъур зэрэлжагъахъэрэм ыкли цыифхэм яфитыныгъэхэр къызэраухъумэхэрэм ялофыгъохэм ахэплъагъэх

Урысые Федерацием ихэбзэихъуяа хэхээм я Совет изэхэсигьоу тыгъэгъазэм и 16 — 17-м Москва щыктуагъэм къыдыхэлъитэйэ юфхъабзэхэм ахэлжъяа хэхээм Федорациемкэ Советын и Тхъаматэ Валентина Матвиенкэр, Къэралыгъо Думэм и Тхъаматэ Вячеслав Володини, Федеральнэ Зэлукээм ипалатэхэм якомитетхэм япашхэр, шольтырхэм язаконодательнэ зэлукээм ятхъаматэхэр, министерствэ ыкли ведомствэ зэфшэхъафхэм ялышкохэр.

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ Владимир Нарожнэр зэхэсигьом хэлжъяагь.

Къэралыгъо Думэм и Тхъаматэ Вячеслав Володиним пэцэнгыгэ дызээ

рихъээ хэбзэихъуяа хэхээм я Совет иофшэн куагъэ. 2019-рэ ильэсиймкэ юфху ашлагъэм икчэххэр аш щызэфахъисыжыгъэх ыкли къекошт чэзыумкэ юфхъабзэхэр агъянэфагъэх. Медицинэ Іэпүїгъур зишиккаагъэхэм тэрэзээ ыкли дэгьоу аялгэхээхэйн, джащ фэдэу сымаджхэху къяулэхээрэм яфитыныгъэхэр укууагъэ мыхунхэм япхыгъэ юфыгъохэм ахэплъагъэх.

Къэралыгъо Думэм и Тхъаматэ зэрэхихъеунэфыкыгъэмкэ, шольтыр пэлч а юфху eklonlaklэу фырилэр пшэнным имызакью, предложениехэу къахыхээрээр къыдэлтигъэнхэм, законодательнэ инициативэ фэдэу ахэр къахэлхъэгъэнхэм мэхъанешо ялэу щыт.

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо

Совет — Хасэм къахильхъагъэх социальне Іэпүїгъу ятыгъэнхэмкэ юфхъабзэху зэрахъэхэрэм цыифхэр тэрэзээ ашыгъэзэгъэнхэм иамалхэр къыдальтынхэмкэ игьоу ыльэгъухэрэр. Федеральнэ лъэгаплэм диштэрэ шэлхээ правовой актыгъэхэм язэхэгъэуцогъэнхэм, МФЦ-м ыльэнхъокэ автоматаизированнэ системэ зыкыим къыдильтигъэхэрэр тэрэзээ пхырышгъэнхэмкэ eklonlaklэхэр парламентариехэм къагъэнэфагъэх. Цыифху МФЦ-м, шольтырхэм арьт нэмыхкэ къулькъухуу аш къепхыгъэхэм ыпэктэ закынфээсигъэзэгъагъэхэм афгъэхыгъэ къэбарыр нахь пынгээхэмкэ къялгэхъанын иамал аш къытышт. Федеральнэ ыкли шольтыр хэбзэгъэуцгъэхэм къыдальтытэ тицыфхэм социаль-

нэ фэгъэкотеныгъэхэр ыкли Іэпүїгъу зэфшэхъафхэр ягъэгъотыгъэнхэр. Мыщ дэжым къыхэгъэшгъэш фае Урысые Федерацием ишьольтыр урлысунымкэ анахь ахьщэ маклэу щагъэнэфагъэм а юфыр епхыгъэу бэрэ къызэрэхэкырэр.

Хэбзэихъуяа хэхээм я Совет иофшэн зеухым Урысые Федерацием ишьольтырхэм якъэралыгъо хабзэ изаконодательнэ (лыкло) къулькъухэм япашхэм алае семинар щылагь. Ар зыфгъэхъыгъагъэр унашьохуу аштэхэрэр нахь шлэгэ инхэльэу щынэнгъэм щыпхырышгъэнхэмкэ къэбарэу къялгэхъанын тэрэзээ юф дашэннир ары. Мыщ къыхеубытэх лъэпкэ проектхэм къапкырыкырэ юфыгъохуу къеуцхэрэри.

Проектыр зэрэхихъирашырэм тегущыгъэштых

Лъэпкэ проектэу «Гъэсэнгъэ» зыфиоу ильэс хъугъэу пхырашырэм икчэххэр тэгээгъазэм и 20-м сыхьатыр 15.00-м Москва и Гупчэ манеж щызэфахъыссыжыгъэх. Юфхъабзэхэм хэлжъяа хэхээм Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхъаматэ игуадзэу Татьяна Голиковар, Урысые Федерацием гъэсэнгъэмкэ иминистрэ Ольга Васильевар, Урысые Федерацием гъэсэнгъэмкэ иминистрэ игуадзэу Марина Раковар, Урысые Федерацием иапшээрэ йенатэхэр зыгъэхъэр. Шольтыри 7-мэ ягубернаторхэр, къэлэццыклю технопаркхэу «Кванториум» зыфиохуу бэмышилэу къызэуахыгъэхэм

яклонлэрэ къэлэгэдажаклохэр, научнэ колаборациемкэ Унэм, къэлэццыклюхэм гъэсэнгъэ языгъэгъотырэ гупчэхэу «IT-куб», гъэсэнгъэ языгъэгъотырэ гупчэхэу «Точка роста» зыфиохэрэм, къэлэгэдажжэхэм ялэпэлэсэнгъэ уласа фэзшишырэ гупчэхэм ялышкохэр мыльэнхъомкэ гъэхъагъэу ялэхэм телельмыдхымкэ къатагушигъэштых. Инженер командэхэм я Дунэе зэнэхъокуу «Кванториада-2019» зыфиорэм къыдыхэлтыгъэштых эзхашшт.

Лъэпкэ проектэу «Гъэсэнгъэ» зыфиорэр зыпхырашырэр ильэс нахь мыхуугъэми, ашкэ гъэхъагъэу, амалэу

щыгъэхэм ягугуу Гупчэ манежым къышашыгъэ.

Регион проект 46-рэ тиреспублике зыпхырашы. Ахэм ашыщэу 7-р лъэпкэ проектэу «Гъэсэнгъэм» къыдыхэлтыгъэштых. Ахэр «Современная школа», «Успех каждого ребенка», «Поддержка семей, имеющих детей», «Цифровая образовательная среда», «Учитель будущего», «Молодые профессионалы», «Социальная активность» зыфиорэр проектхэр ары.

Республикэм ипащхэр, гъэцэкэлэхээр хабзэм икулькъухэмрэ чыпилэ зыгъэхъирашгъэжынхэмкэ къулькъухэмрэ ялышкохуу гъэсэнгъэм иофхэм афгъэзэхэр, къэлэгэдажжэхэр зыхэлэжъэштхэ телельэмиджым Адыгэим занкэу зызьшишэн ыльэкыгъэштыр Адыгэ Республикаем икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэлэгэдажжэхэм ялэпэлэсэнгъэ уаса зыщишыфашырэ Адыгэ республике гупчэр ары (къ. Мыекууапэ, урамэу Прямой, 2б).

Лъэпкэ проектэу «Гъэсэнгъэ» зыфиорэр зэрэхихъирашырэм фэгъэхъыгъэ лъэтэгъэуцом занкэу шууялтын шуулъэкыгъэштыр сайтхуу <https://youtu.be/jAp88LruEy4>, <https://dataforumstream.ru/prigoda/education> зыфиохэрэмкэ.

Амалышуухэр къетых

Мыекъопэ психоневрологие унэ-интернатын спорт площадкэ къызэуахыгъ. «Спорт для всех!» зыфиорэр социальнэ проектым къыдыхэлтыгъэу псэуальэр ашыгъ.

Сэкъатныгъэ зиэхэ цыифхэр спортым пыщаагъэх хуунхэм проектыр фэйорыш. Адыгэ Республикаем къыратыгъэ грантым ишьуагъэкэ площадкэр агъэлсын амал щылэхуу.

Адыгэ Республикаем и Лышихъэу Къумпыйл Мурат игуукэлкэ, социальнэ мэхъанэ зиэхэ грантхэм ягъэцэлэн фэгъэхъыгъэ зэнэхъокуу зэхашшт. Ахэм апэуагъэхъанэу республике бюджетым сомин 5 щагъэнэфагь. Цыифхэм

япсауныгъэ къэхъумэгъэным ыкли пкышильтырэ пысхъэгъэным алъэнхъокъю ыпэктэ зиггуу къэтшыгъэ унэ-интернатын грантыр къыхыгъ.

Унэ-интернатын щыпсэухэрэм алае спорт площадкэ ашыгъ. Аш тренажерхэр тырагъэуцагъэх. Псэуальэр ишын сомин 465,7-рэ пэхухыгъ.

— Учреждением нэхбырэ 300-м ехъу чэс. Ахэм ашыщэу 50-р — куржын сомых. Физический упражненихэм яшуа-

гъэ лъэшэу къякыгъ. Тренажерхэм якъыхын тываа тедгээтигъ. Мыщ чэс-хэм япсауныгъэ изытэ къыдэлтигъээ, медицинэм иофшишэхэри тиэпүїгъюу тиофшэн дъяцэцагъэ, — къыуагъ унэ-интернатын ипащэу Хъоклон Байзэт.

Площадкэм икъызэуахын хэлжъэгъэ АР-м юфшишэнхэмкэ ыкли социальнэ хэхъонигъэмкэ иминистрэу Мирзэ Джанбэч къызэриуагъэмкэ, республикэм ихэбзэ къулькъухэм сэкъатныгъэ

зиэхэхэм ыкли зынбэжь хэкотагъэхэм гумэкыгъохуу къафэуцхэрэм язшохын мэхъанешо раты.

— Мыщ фэдэ цыифхэр социальнэ Іэпүїгъум анахь щкэх. «Спорт для всех!» зыфиорэр проектым фэдэхэм интернатын чэсхэм япсауныгъэ агъэптигъэ ыкли шууагъэ къытэу яуахътэ агъэклон амал къареты, — къыуагъ Мирзэ Джанбэч.

ГҮОНЭЖКЫКЬО Сэтэнай.

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцэлкэлэхээр гумэкыгъохуу къафэуцхэрэм язшохын мэхъанешо раты.

Адыгэ Хасэм и Хэсашхъэхэтэр.

ЗЭФЭХЬЫСЫЖЬХЭР, ПШЬЭРЫЛЫКІЭХЭР

Адыгейим и Лышъхъэу Къум-
пъыл Мурат ишъэръилькэ Пре-
мьер-министрэу Александр
Наролинир ащ хэлэжьагь.

Премьер-министром кызыл-рэхигъэцьгээмкэ, чыпіе системәм хахъэхэрәм зэгъусәхэу чанәү lof зेңашағъэр республикәм щыпсәүхэрәми, хыакіеу къекlyауягъехәми яшынәгъончъагъэ фэлорышағъ.

— Щынагъохэу къэуцуухэрэм цыфхэр аштуухьумэгъэнхэм фэлорышэхэрэ 1офтхъабзэхэр бэу мыгъэ Адыгейим щызэрахьягъэх. Псыкъиуным щуухьумэгъэнхэм фэшл бюджет зэфэшьхъафхэм къарыкыгъэ мылькум иштуагъэклэ псыхъохэм анэпкъхэр агъэпытаагъэх, — кылиягъ Александр Наролиним.

— Джирэ а 1овшлэнхэр лъагъэктотштыхыкыцыфхэр тхъамыклагъохэм аштуухьумэгъэнхэмкэ ащ иштуагъэ къэйлонух тогтуулж

клонэү тэгүгээр.
Адыгэ Республикаем и Президент
премьер-министрэ дгээкlotэжкырэ
ильээсир зыпкэй итэу зэрэкlyu-
гээр хигтэунхыгыкыгь. Анахь
лофыгыбоу къеуцугъагъэр шекло-
гум мэд фондум игектар 34-ра

Тұм мэз фондым иектар 34-рә фәдизым машом зықызызәр-шиштәгъяғъэр ары. Ау мәзхәм-кіә гъэорышлапіләр, чыпілә зы-гъэорышләжкыпіләр, мәшігъе-күасәхәр, къэгъэнәжъаклохәр иғом тәрәзәү зәрәзеклугъәкәм

ишүағъækлэ машлор агъækло-
сагъ, экономикәм иобъектхә-
ми, къоджэ псэупләхәми алты-
ләсыгъэп.

Республикам ихбээс күлүхэм тывзеготэй тоф зэрэтшагьэм ишүаагьэкIе 2019-рэ ильэсүм агъэнэфагьэхэ пшъэрлыгхэр зэkl пломи хүнэу зэрагьецэкIагьэхэр Александр Наролинийн кыхигьещыг ыкли ашкIе зэрафэрэзээр кыгуагь. Анализтыяригъэдзагьэхэм ашыц мэшIогъэкIосэ-къэгъэнэжын подразделенихэм хэхъонигьэхэр ашынхэм хбээс күлүхкүхэр зэрэпильтигьэхэр: подразделенихэм япчагьэ, мэшIогъэкIусэхэм ялэжвакплэ къяалтыгьэх. ОшI-дэмшигагьэхэр къэмыйгъэхүүгъэнхэм ыкли дэгъэзыжыгъэнхэм алтыпльэнхэмкIе джирэ амалыкIэхэр кызылэхагьэхь.

Пәшіорығъеşь ықін зәхеф
Іоғашұнхеу цығфам адыз-
рахъехэрәм мәхъанә зәряләм,
программнә комплексе «Къэлә-
щынәгъончъер» зәрәпхыращы-
рәм Адыгеим и Премьер-ми-
нистрә къащыуңгү.

— Тызыщыпсэурэ чыпшэм
общественнэ щынэгъончьягъэр
ыкы рэхъятынгъэр щыгъэпыты-
гъэнхэм зэхэубытгэгэ къебар
системэм мэхъянэ ил, — elo
ащ. — Арышь, зыфедгъэуцжүй-
хэрэ пшъерыльхэм язэштохын

фэгъэзэгъэ лъэныкъо пстэуми зэряфэшьуашэу Ioф дашлэнэу зыкъынч-үфасаг-аза.

Республикам и Премьер-министру испалье иклюх тапэккин эхбээ кульякъухэмэр ведомствэмэр зэготхэу юф зэрэзэдашшэцтийр, ишикъиэзэ юпьиэгчур зерараагъэгъотыщтыр къыыгуяа.

2019-рэ ильэсүм хэхьоны-гэшүүхэй ялхам Александр Зыбкиныр къащууцугъ. Къулы-къуштэхэм ашыгъ шъуашэм хэхъэрэ пчагыгъ 2600-м ехъу, зы мэштогъэклосэ автомобиль, мэштогъэклосэ техническэ улэшыгъ 45-рэ ыкы тхъурбэ тонн 13 Урысыем и МЧС къаритыгъ.

Джаш фэдэу станицэу Дондуковскэм дэт мэшöгъэко-сэ унэм loф ышлэнымкэ системакэ щагъэпсыгъ. Аперэеджэплийн пункт Ханскэм къыншызэлхахыгъ.

Оштэдэмшишээ тофхэм кызыдахьхэрэ тхамыклагъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм ыкли ахэр къэмыйгъэхъугъэнхэм якъэралыгъо системэ ыкли ыльянныкъоклэ 2019-рэ ильэсүм Адыгэ им щызэшшуахыгъэ тофшэнэир зыщызэфахысыжыгъэ ыкли 2020-рэ ильэсүм зыфагъэуцужхэрэ пшъэрлыклэхэр зыщагъэнэфэгъэ тофтухъабзэ тигъэгъазэм и 17-м щылагъ.

— 2019-рэ ильясым Гъэлорыш!епэ шхъялэм Ioф ѿзыш!ехэрэм япчъагъе фэди 124-рэ фэдиз хагъэхъуагъ ыкчи пстэумки нэбгыре 4498-рэ

Пстэумкти нэгийнр 449-рэх хувьгээ, — кынгуяаг Александр Зыбкиным. — Пстэумкти подразделение 71-рэх хэхьэ, технике 1123-рэх Иэклэль. Мэшто ухуумэнэмкэ шъхьяфит подразделение 64-рэх республикаам ит.

Нэүжым Адыгэ Республика
кэм мэзхэмкіе и Гъэйорышаплэ
ипащэу былымыхъэ Рэышыдэ,
Мые��уаплэ имэрэу Андрей Гет-
мановыр, Красногвардейскэ
район администрацием ипащэ
игуадзэу Алексей Быкановыр
къэгущылагъех.

Іофтхъабзэм къыдыыхэлъы-
таягу ошэ-дэмышыгъэм ыкын
граждан ухъумэним алъены-
къок! юф зышэхэу анахъ
къаҳэштыгъэхэм Адыгейм и
Лышьхъэ ирээнзыгъэ тхыльтхэр
аратыжыгъэх. Ахэр Абрэдж

Къэпльян, Барцо Алый, Владимир Косыгинар, Лариса Луневар, Геннадий Олейник, Дмитрий Слеповыр, Тхъагъэлдыр Марет.

Аш имызакъо, къулыкъушлэхэм ашыцхэр Адыгэ Республика и Къэралыгъо Совет — Хасэм ирээнныгэ тхыльтхэмкээ ыкъи ведомоственнэ тын лъа-
плекемис, из-нахад синчтэх.

Пілімпіада-2012

Ілімнаның мемлекеттік мектебінде өткізілген көркем шоуджан ойындарында 10-шынан 12-шіккілдік жастаған мектебнен шешімдер жүргізілді.

Кітапхана мен музейнің мемлекеттік мектебінде өткізілген көркем шоуджан ойындарында 10-шынан 12-шіккілдік жастаған мектебнен шешімдер жүргізілді.

ІШЬЫНЭ Сусан.

*Сурэхэр Іашынэ Аслын
тырихыгъэх.*

Нахъыбэу мыльку къыхалъхъаным пай

Инвесторым имылъку отраслэ горэм хильханым ыпэкІэ шъолъырым иоффхэм язытет дэгъоу зыщегъяузэ.

Адыгэ Республикаэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат мы Іофыгъор инэпльэгъу ригъэкырэп, республикэм иэкономикэ зыкъезыгъэлтышт инвесторышхохэм ренэу альэхъу.

Лышьхъэм къызэрэригъблэгъагъэм тетэү М. В. Ломоносовым ыцэ зыхъырэ МКъУ-м ипрофессорэу Наталья Зубаревич Адыгейим щылагъ. Урысые Федерации инэмык шъолтырхэм ягъэшшагъэмэ, Адыгейим илофхэм язитет дэгъю ащ ылтытагъ. Профессорым ишошлкэ, чыпіэ Іәрыфэгъу зэрэшьсир, ичыопс, инвестициихэр къызфигъэфедэхээ, тишильтийр ежъ-ежырырэу мыльку ыугъоин ылъекиыщт. Тиреспубликэ нахъ псынкіэ хэхъоныгъэ езыгъэшшыщтхэм ащ ахилытагъ нахъ төгъэпсихъэгъэ шъолтырхэм: Краснодар, Ставрополь крайхэм, Ростов хэкүм, Абхазым, Къалмыкым, Темир Кавказым ишьольтирхэм Адыгейир зэрапэблагъэр. Икъо ар ыгъэфедэн зэрэфаер къыхигъэшшыгъ.

Урысыем ишъолъыр 85-ү дунээ экономическэ форумэү Санкт-Петербург мыгъэ щыктуягъэм хэхьоныгъэ зышыгъэхэу щалтыгатагъэхэм Адыгейир къаззерахэфагъэм, я 24-рэ чын-пэ зэрэщиубытагъэм лъэшэу тигъэгушуагь. Ар гъэхъэгъэ дэгъу. Ау тфызэшюкыгъэм тегупсэфыллэу тыщысы хъущтэп, ыпеккэ тылтыкотэн фае. Республикаим и Лышьхъэ хэгъэгум ишъолъыр 20 нахь тегъэспыхаагъэхэм тахэхъанэу пшъэриль кыгъеуцугь. Ащ пае стратегическэ инициативэхэмкэ Агентствэм игъоу кытфильгъуагъэхэр дгъэцкэлэнхэ фае. Ахэр анахъэу зэппхыгъэхэр предприя-

тиеэхэр регистрацые зэрашьхээрэм, псөольшынымкээ изынныр къазэраратырэм, кадастрэ учетым зэрагтэуухэрэм, электроэнергие къэкlyаплэхэм ыкын нэмийкэ инженер коммуникацион хэм зэрарапххэрэм хэбзэ икүү ахэльхэгъэнир ары.

Цыфхэм гъэсэнгыгъэу, щылх-кэ-псэүкэу ялэр, шъольтырым сырье илэ-имылэр, экономикэм-кэ илофхэм язытет, Урсысем инэмьык шъольтырхэм, лэкыб къэралыгъохэм зэпхынгыгъэу адьрилэр инвесторхэм къыда-льтытэ. Мыш фэдэ юфыгъохэм-кэ пшъэрылг гъэнэфагъэхэр Лышхьэм афишыгъэх. Рес-публике лъэпкъ проектхэр федеральнэ программэхэм язылахъэу зэрэштигхэр къыдильгээзэ, федеральнэ ведомствэхэм юфэу адашлэрэг гъэльэшыгъэн зэрэ-фаем аналэ тырагригъэдзаг.

Мы лъяныкъомкѣ Республика кэм ихбзэ къулыкъухэм юфтьхабзэу зэрахъэхэрэм, Адыгэ Республика и Лышъхъэ Тыркуем зэрэшылагъэм, а къэрайлыгъом имуниципальнэ къулыкъухэм япашхэм, бизнесмен, предприниматель цэрылохэм, ащ щыпсэухэрэ тильэпкъэгъухэм адырилэгъэ зэйуклэгъухэм нахьыхъхэм я Совет хэтхэм мэхъянэшхо араты. Культурэмкѣ зэпхыныгъэхэр гъэпытэгъэнхэм зэрэтегущылагъэхэм нэмыкіеу, инвесторхэр Адыгейим иэкономикэ нахьыбэу къыхэгъэлэжъэгъэнхэм, бизнес цыклумрэ инымрэ зягъэушъомбгъутъенным, тильэпкъэгъухэу та-

рихъ чыгужкым къезыгъээзжыхъе зыштоигъохэм Ыпышыгъу ягъэгъотыгъэним лъешэу аналаатырагъатыгъ.

ИКЕА-у «Мега Адыгэя», АО-у «ВетроОГК», ООО-у «Южгазнерджи», «Волма» республикэм иэкономикэ изыкъеъзэтын джыдэдэм чанэу хэлажъэх, компаниеу ОРАС алюмин профилыр кыздэзыгъэкъышт заводым ишын ыуж ит. Мыекъопэ псырыкlyаплэм иятлонэрэ лахынгъэпсыни чанэу юф дашэ. Агробизнесим, зекъоным, чыгъхэтэлэжыным, промышленностым зарагъеушьомбгу. Псэольшынымки, гъогухэм яшынки хэхъоныгъэхэр щылэх. Республикаим зэшомыхыгъэ юфыгуабэ непэ зыщириэ лъэхъаным мылькушхо зыпэуухъэхэрэ гъогухэр зэрэтшыхэрэр бэмэагъешлагьо. Ау ахэм къагурымынорэр транспорт системэ тегъэпсыхъагъэм шъольырым зыкъызэрэригъээтырэм daklou, бизнесми, экономикэми хэхъоныгъэ зэраригъешырэр ары. Гъогухэм яшуаъгъэкъе республикэм иэкономикэ имызакъоу, гъесэнгъэми, культурэми, псауныгъэм икъеухъумэни, социалын лъэныкъоми хэхъоныгъешуухэр ашыых. Цифрэ технологиехэм яльзехъан а пстэуми мэхъянэшхо яи.

Псэольшынымки зэхъокыныгъэхэр щылэхэ зэрэхъугъэм гу льытэгъуаеп. Псэольшынымки шапхъэхэм уарыгъозэн хъумэ, псэуальэр зыщагъэпсыышт чылпэм ызыпланэр чыгхэм,

къэгъаңгэхэм, куандэхэм зэльяубытын фае. А шапхъэхэм атетэу унэхэр бъэпсынхэр, паркхэм, скверхэм апэблағъэу, ахэр пышынхэр зэрэфедэр псэолъэшыбэмэ къагурыуагь.

Республикам икъаләхәмәрэ икъуаджәхәмәрэ ятеплә хәпшылкы. «Къэлә щылак!» зыфиорә проектәү джыдәм пхыращырәр инвестициөхәр нахыбәү республикам къыхальханхәм фәлажьә. Къэлә паркыр, Еутых Асе иунә-музей, Мыекъуапәрә республикам икъуаджәхәмәрә яунәхәм къапәулхә чыпіләхәм язәтгәспыхын заухылкы, ахәм нахыбәу зеклохәр къызылъащыштых. Къэлә паркыр, гупчә стадионыр, шхапілеу «Мәздахәм» екілүрә лъэоир, щерыуапілер, ретрансляторым дәжь хуатату щылтыр, псыхью Шъхъегуашә лъэмымдхәу тельхәр икъоу зэтырагъәспыхынәхәмә, къэләдәсхәми, зеклохәми ахәр зыгъәспәфыпіләшү афәхъуштых. Мафә къес къэлә паркым щитезекүхъәхәрәм хәпшылкы. Уахътәм диштәу унәхәм мыжъобгухәр ашагъәспых, урамхәм, офисхәм, учреждениехәм ацәхәр къэралыгъо бзитлумкы атхұха уултартама даргүлә

къазакхстандың ац ижән цыхъе къазфырагъәшын альәккышт. Гүштәм пае, Зәкъошныгъэм ипчәгу, Зыкыныгъэмәрә Зәгүрыоныгъэмәрә япчәгу къэралыгъо урысыле мәфәккәхәр дахәу ащахагъәунәфыккы, лъәпкь общественнә организациөхәр зыхәләжъэрә юфтхъәбзаби тирестубликә щызәрахъә. Адыгейим щыпсәурә лъәпкь зәфәшхъафхәм шэн-хәбзә дахәу ахәльхәм, гушхъәләжъыгъе бауя яәм мыш нәүасә тащыфәхъу. Іәпәласәхәр зыхәләжъэрә лъәпкь фестивальхәр, ермәлыккәхәр, адигә шууашемәрә республикам ибыракърә ямафәхәр, адигә джәгүхәр игъеклотыгъеу тирестубликә щызәхашщәх. «Кавказский меловой круг» зыфиорә театральнә фестивальмәрә къэззек күлтурәм ифестивальрә Темир Кавказымкы, Адыгейимкы мәхъянәшхо зиә театральнә хъугъә-шіләгъәшху щытых.

Ац фәдә юфтхъабзәхәри, нәмыккыларә нахыбәрә ыккынахышиоу тапеккы зәхашщытгъэмә дәгъүгъе. Хәти юфыр ышыхъе къыщыригъәжъэн фай. Іәдәб зэрәпхәлым, цыфым угу зәрәфихыгъэм, уищагу, уиурам

ныгъе аш илтыныр, бзэджэшлагъэхэр щызэрэмыханхэр ары. Политикэ Йоххэр зыпкъ зыщит шъольырхэм Адыгеир ахэхъе. Унэе инвесторхэм ямыльку кытхальханхэмкэ аш исхэм цыхъе къазфырагъешын альэ-кышт. Гушылэм пае, Зэкъош-ныгъэм ипчагу, Зыкъыныгъэм-ре Зэгурылоныгъэмрэ япчагу къэралыгъо урысые мэфэклихэр дахэу ащахагъеунэфыкъых, лъэпкъ общественнэ организа-циехэр зыхэлжэхъэрэ йофтхэ-бзаби тиреспубликэ щызэрахъе. Адыгейм щыпсэурэ лъэпкъ зэфэшъхъафхэм шэн-хэбзэ да-хэу ахэлхэм, гушхъэлжэхъыгъэ баеу ялэм мыш нэйуас тащы-фэхъу. Іеплэласэхэр зыхэлжэхъэрэ лъэпкъ фестивальхэр, ермэлыкъ-хэр, адыгэ шъуашэмрэ республикаим ибыракъэр ямафэхэр, адыгэ джэгухэр игъеклотыгъеу тиреспубликэ щызэхашэх. «Кав-казский меловой круг» зыфи-лорэ театральнэ фестивалым-ре къэээкъ культурэм ифести-вальэр Тэмыр Кавказымкы, Адыгеймкы мэхъянэшхо зилэ театральнэ хъугъэ-шлэгъешху щытых.

Адыгэ Республикаем инахъыжъхэм я Совет къэлэ, район, муниципальна образованиехэм, къоджэ, поселкэ псэуплехэм нахъыжъхэмкэ ясоветхэм, республике, район общественна лъэпкэ движениехэм, партиехэм япашхэм игъо афельягъу инвестициихэр нахъыбэу республикаем иэкономикэ къыхалхъянхэмкэ йофеу ашырэр нахъ агъэльяшынэу, псэуплехэр, унэе йэпыиэгъу хъызмэтхэр къабзэу зэрахъянхэм атегъэпсыхъагъэхэ зэлуклехэр депутататхэмрэ хэдзаклохэмрэ адырялехэм, цыфхэм язэхахъехэм къащыгущиэнхэу, йофтхъебэшү пстэуми якілэшэктонхэу, ренэу щысэтехыпэу щытынхэу. Щылеклэ- псэуклэу тиэштыр республикэм ис нэбгыре пэпчъ йофт зэришлэрэм зэрельятыгъэр гурагъэйонхэу. Йэклыб къэралыгъохэм тильэпкъягъухэу арыс-хэр культурэ зэпхыныгъэу адтилем зегъэушъомбгугъэним яшыпкъэу фэлэжъэнхэу, ахэр Урысаем къэкощыжынхэмкэ йэпыиэгъу арагъэгъотынэу.

Инвестициөхэр нахьыбэү Адыгейм къыхальхъянхэм паे республикэм идепутатхэм хэдзаклохэм нахь чанэу Ioф адашлэн фае.

ГҮҮКІЭЛІ Нурбый. Адыгэ Республикаем ина- хыжъхэм я Совет итхъамат.

Апэрэу Мыекъупэ щыкъуагъ

2010-рэ ильесим Урысыем кэлхыкъыжынэу щыкъуагъэм кызэригъэльэгъуагъэмкэ, Урысыем бээ 230-рэ щагъэфедэ, шэнэгъэлэжхэм дунаим бээ минибл тетэу къалтытэ. Темир Кавказым бээ 55-кэ щэгүшүүлэх.

УФ-м просвещениемкэ и Министерствэ, АР-м гээсэнгээр шэнэгъэмрэкэ и Министерствэ ыкчи кэлэегъаджэхэм яшэнэгъэхэм яхгээхьон пыль Адыгэ республике институтын апэрэу Мыекъупэ шольтыр семинар щизэхашагъ. Ар Урысыем щыпсэухэр лъэпкъхэм абзэхэм ыкчи якультурэ, ахэр кызэтгээнэжъигъэнэм ыкчи хэхьоньтэ ягъэшыгъэнэм афэгъэхьигъагъ.

Иофхъабзэр мэфиттурэ куягъэ. Аш хэлэжъагъэх Москва, Ростов хэкум, Краснодар краим, Ингушетиим, Темир Осетиим — Аланиим, Чечэн Республикэм, Дагыстан ыкчи нэмьик чыпилэхэм къарыкъыгъэх кэлэегъаджэхэр, методистхэр, шэнэгъэлэжхэр.

Семинарын кызэуихыг институтуу ыпшъэкэ кыхдэгъэшгъэм ипащэ игудзэу Шорэ Жанэ. Етланэ АР-м гээсэнгъэмрэ шэнэгъэмрэкэ иминистрэ игудзэу Пэрэнкъо Сусанэ республикэм адьгабзэм изэгъешшэнкэ тофыгъоу

Зэклэмки семинарын нэбгыри 154-рэ къеколгэгъагъ. Адыгэ Республиком ныдэлъфыбзэмкэ щезигъаджэхэр кэлэегъаджэхэу шыкъикамалыкъикэхэр зыгъефеджэхэрэ, методистхэри Иофхъабзэм хэлэжъагъэх, яшлошхэр къауагъэх.

Семинарын кыццыгүштэгъэхэм ашыщуу кэлэегъаджэхэм яшэнэгъэхэм яхгээхьон пыль институтын инаучнэ тофышэ шыхьалэу Кэсэбэжэ Нэфсэт кызэриуагъэу, 2019-рэ ильесим ЮНЕСКО-м лъэпкъыбзэхэм я Ильесэу ыгъэнэфэгъагъ. Аш пшъэрэиль шыхьалэу иагъэр лъэпкъыбзэхэм непэ язытэт зэгъешшэгъэнэр, ахэм ашыщхэр зэрэкодыжыхэр анаэ тырадзэнэр, а бзэхэр кызэтгээнэжъигъэнхэр арых. Ильесим

бзэр, чэчэнгыбзэр ыкчи ермэлъбзэр. Лъэпкъ тофхэмкэ Федеральна агентствэм ипащэу Игорь Бариновын кызэриуагъэмкэ, бээ 230-м щышэу 22-м яоф дэй дэд, 29-р щынэго чыпилэ итих, 49-м къодижыгыпэнэм яоф тет.

Адыгэир лъэпкъыбзэхэм зыщыгэсурэул республик. Аш лъэпкъи 100-м ехуу непэ ис. Урысыу щыпсэурэл процент 61,5-рэ, адигэхэр 24,3-рэ мэхьух. Ахэм анэмьикэу ермэлхэр, къэндзалхэр, урымхэр, беларусхэр, украинцэхэр ыкчи нэмьик лъэпкъхэр Адыгейим щэпсэх.

2013-рэ ильесим республикэм шаштэгъэ Законеу гээсэнгъэм фэгъэхьигъэм кызэрэдилытэу, адигабзэр ублэпэ классхэм къащегъэжъагъэу еджацэхэм ашызэргаагъашэ. Республиком икъэралыгъуабзэхэм анэмьикэу лъэпкъхэр аш щыпсэхэрэм абзэхэм язэгъешшэнки пэрююху щылэп. Гущылэм пае, ермэлъбзэ зыщызэргаагъашэ еджацэхэм Мыекъопэ ройонмкэ къутуруу Пролетарскэм дэтимын ыныбжээ 80-м ехууг. Мыш чиэс еджацкохэм янахьыбэм ермэлъбзэр яныдэльфыбзэу щыт. Ятарих, яшэн-хабзэхэр кэлэеджаклохэм зэрагъашэх. Аш фэдэу районым ит поселкэу Цветочном дэт Ермэл Чылысым воскреснэ

щынэхэм ыкчи тофхъабзэхэу щыреклохыхэрэм кэлкэу къатегушиагъ.

Лъэпкъыбзэхэм язэгъешшэн пыльхэм ясеминар кэлцакло фэхъуг шэнэгъэхэмкэ Урысые академиим лъэпкъыбзэхэм язэгъешшэнкэ и Институт. Аш тофышэ, урысыбзэмрэ Урысые Федерации шыпсэухэр лъэпкъхэм абзэхэм язэгъешшэнкэ проектихэм ыкчи программэхэм афэгъэзагъэу, УФ-м и Къэралыгъо Думэ гээсэнгъэмкэ и Совет иэспертнэ совет хэтэу Александр Лукичевыр ары семинарын изэхэцкло шхъэлэгъэр.

Аш игусагъэх ыкчи семинарын яшлошхэр кыщыралотыкъыгъэх Союзэу «Профессионалы в сфере образовательных инноваций» зыфиорэм иэспертхэу Владимир Шиловыим Дмитрий Поносовыимрэ. Лъэпкъыбзэхэм язэгъешшэнкэ зыгъэгумэхырэ тофыгъохэмкэ хэхынлэу альгэхъхэр къауагъэх Краснодар краимкэ гээсэнгъэм хэхьоньтэ егъэшыгъэнэм пыль институтын къикыгъэу Людмила Терновам, кэлэегъаджэхэм яшэнэгъэхэм яхгээхьон пыль институтэ Темир Осетиим итим къикыгъэу Майрамукаева Фатимэ, кэлэегъаджэхэм яшэнэгъэхэм яхгээхьон пыль Чечэн республике институтын илъялоу Дашиева Лейлэ, Грознэм дэт гурыт еджацэхэм Н 8-м икъэлэгъаджэу Берлант Исаевар ыкчи нэмьикхэр.

икъэхүм лъэпкъыбзэхэм я Ильэси тыуухыщ. Аш ихэгъэунфыкын тофхъэбзэ 700 фэдиз къихубытэштэгъ. Лъэпкъыбзэхэм я Мафэу Урысыем щагъэнэфагъ мэзаем и 21-р. А мафэм лъэпкъыбзэхэм якъэхүмэн ыкчи язэгъешшэн яоф дэзывшэйт Фонд УФ-м щизэхашагъ, Урысыем просвещениемкэ и Министерствэ аш и Правление и Попечительскэ совет апэрэ зэхэсигъо щырилагъ.

Зэрагъэунфыгъэмкэ, урысыбзэм ыуж ахыгэфедхэрэ бзэхэм ашыщхэр къэндзалыбзэр, украиныбзэр, башкиры

ермэл еджацэхэм 2011-рэ ильесим кыншызэуахыгъэу яоф ешлэ. Аш сабий 30 щеджэ. Мыш фэдэ еджацэхэр Мыекъупи дэтих. Ахэм ермэлъбзэр, литературэр ашызэргаагъашэ, Армением итарих ыкчи диним ехыллагъэх шэнэгъэхэр щызэрагъэхьотых.

Аш фэдэу къэндзал воскреснэ еджацэхэр, урым еджацэхэр республикэм итих.

Семинарын иятлонэрэ мафэ ныдэльфыбзэр языгъашэхэр кэлэегъаджэхэм якъэгъэхъазырын фэгъэхьигъагъ. Етланэ щэджагъом кыншегъэжъагъэу кэлэегъэдже 1эпэасэхэу республикэм исхэм мастер классхэр зэхашагъэх. Ахэр Коцхъэблэ районымкэ Ешэкъо Марзяя, Адыгэкъалэ дэт гурыт еджацэхэм N 3-м икъэлэгъаджэу Халилэ Светлан, Мыекъопэ гимназиу N 22-м къикыгъэ Къатмэс Эмм, Тэхъутэмькье районымкэ поселкэу Инэм дэт гурыт еджацэхэм N 25-м икъэлэгъаджэу Хъатх Сулият арыах.

Мы ильесим кыншегъэжъагъэу Урысыем щыпсэурэ лъэпкъхэм абзэхэм ахэтэу урысыбзэм тегүүлэх. Урысыбзэм адрэ лъэпкъыбзэхэм ахэтэу джы игуу тэшү. Аш дэгүү горэ хэлтийнхи хүн ау, лъэпкъ макхэм абзэхэм аш зэрар къафихын ыльэкыыт. Сыда пломэ, джы нытыхэм кэлэеджаклохэм яныдэльфыбзэ зэрагъэштмэ ежхэр ары зэлъытыгъэр. Гущылэм пае, адигабзэмрэ урысыбзэмрэ зэгобгэеуу «шызуыфаер къыхэшүүх» зяплокэ, урысыбзэр кызыэрэхахыщтыр гъэнэфагъэ. Сыда пломэ, ашкэ зэтэгъо ушетынхэр ыкүүтых, сидэрэ ашпшэрэ еджацэхэм чэхъаштмын урысыбзэр ытышт, щынэгъэм ар нахь кыншышхэпэшт. Сыдыбзэр ара джы къыхихыщтыр?

Ау сидэуштэу адигабзэмрэ урысыбзэмрэ ямехъанэ зэбгээштэштэу? Ублэпээ классхэм адигабзэр ашызээзигъашэхэрэм тхъамафэм къыклоц сихытищ нылэп программэм къаритирэр. Сабиеу хъарыфхэр зэбгээштхэм адигабзэмкэ сихытиэрэ ныкъорэ программэм къытупшырэр. Ямехъанэкэ зэфэмидэ бзиттур сидэуштэу зы сатырим хэбгээштх, ухадэмэ сидыбзэр ара къыхихыщтыр? Аш фэдэу тофыгъуабэ семинарын хэлэжъагъэхэм къаатыгъ.

СИХҮУ Гошнагъу.

Кавказ заповедникир

ГъэшІэгъоныщт ыкЛи кІэрэкІэшт

Кавказскэ биосфернэ заповедникым фэгъэхыгъэ тхылъеу «Кавказскэ заповедникым итарихъ» зыфиорэм икыдэгъекын лъагъекуатэ.

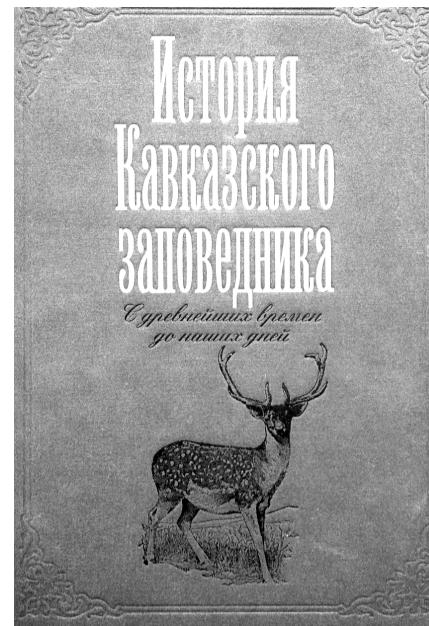
Ащ хахъэу къыдэкы-хъаҳэхэр «Перднеаизатский леопард: возрождение и легенды», «Зубр в Кавказском заповеднике», «Кавказский бурый медведь», «Кавказский благородный медведь», «Птицы Кавказского заповедника» зыфилохэрэр арых. Аужырэу кытыра-дзэнэу агъехъазырыгъэ тхылъым зердажагъехэр «История Кавказского заповедника».

Тхылъхэр зыгъэхъазырыхэрэм заповедниким илофышэхэр Сергей Трапет, Юрий Спасовскэр, волонтерэу Митя Андреевир ахэтых. Тхылъхэр къыдэкыгъехэр зэкэ-краеведхэм, кілээгъаджэхэм, зеклохэм, экскур-соводхэм, шэнэгъэлэж-

хэм, Кавказскэ заповедниким икъебар зышэ зышлонгъо пстэумэ яшуагъэ къякышт.

Тхылъыклем Къохэпэ Кавказым къыщыхъугъэ хъугъэ-шлагъехэм нэйасэ уафешы, ахэм ижъирэ лъэхъанхэм къаштэгъежва-гъэу непэрэ мафэхэм къанэсыжъэу кызэльяубыты.

Исп унэхэм яшъэфхэр, күшхъэтыхъэм атешы-хъягъэх сурэтхэр, гуртлэшшэгъэхэм агъэспы-гъягъэх пытаплэхэр, Кав-каз заор зэрэкуагъэр тхылъым дэбготэштых. Тарихыр зышшогъэшэгъонхэм апэрэ къеку-хъаклохэр Темир Кав-казым къызихъэгъажа-хэр, заповедникым икъехъуклэ, Хэгъэгу зэошхом

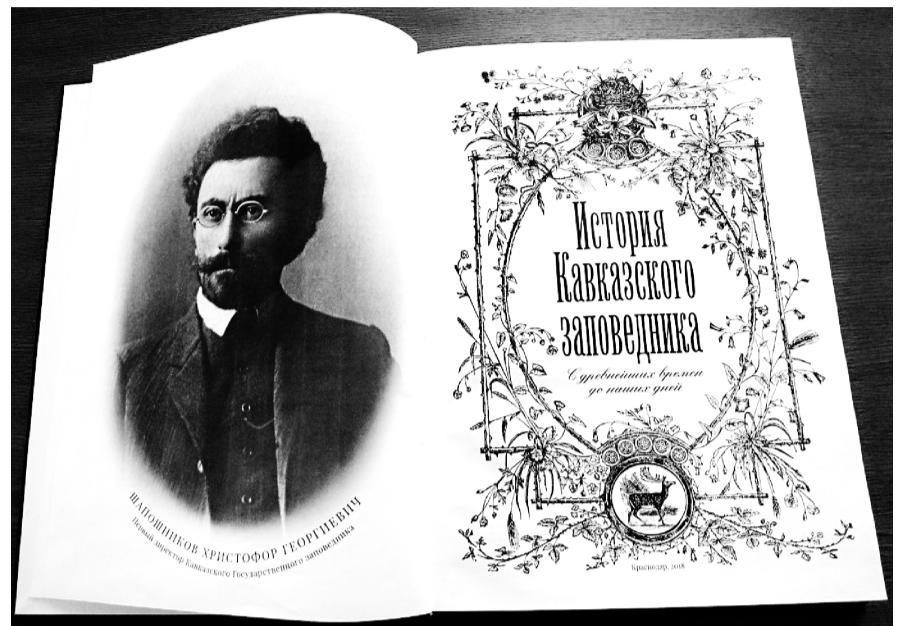
фэгъэхыгъэхэ къэбар-хэр, нэмикхэри тхылъым инэклубгъохэм къафалотэштых. Ар гъэклэрэг-тагъэу къыдэкышт. Сурэт-хэу къыдехъащхэр тапэ-кэ зыими къыхиутыгъэхэп, тхылъым еджэхэрэр ары ахэр апэрэ зы-лъэгъущтхэр.

Тхыль пчагъэу къы-

дэкыщтыр бэп зэрэху-щтыр. Ар зэлтэйтгээ-щтыр икъидэгъекын хэ-лэжэшт нэбгырэ пчаг-гъэр ары. Ахэм пэшшо-рыгъэшъэу тхылъир кын-зэлкагъахъэ зэрашшоин-гъом ишхъятаэу, нахь-псынкэу аш ыуаси атын-фае. Зы экземплярын сомэ 1650-рэ ыуас. Зи-

ахъщэ къыхээзильхъэгэ-пстэуми ацлахэр тхы-лъым къыщыхаутыщтых. Къызэрэтирадзэшт ахъщэр къихъашт ильэсэм игъэтхэп мазэ нэс зау-гъоищтыр. Жъоныгъуа-кэм нэс къытэрадзэ-ныш, зиахъщэ къыхэ-зыльхъягъэхэм афагошы-жыщтых.

«Кавказ заповедни-кым итарихъ» къызэ-кэзигъаҳэхэ зышлонгъохэр телефонэу 7(928) 467-60-94 зыфиорэм терэох. Джаш фэдэу ахъщэр электронэ почтэу: trepetsergey@mail.com (Сергей Трапет) зы-фиорэмкэ ябгъэхъыми хуущт.

Социальнэ Йофыгъохэр

Ильэсищ мыхъугъэм ерэмыйт

Пыдзэфэ пытэхэм ядэшынрэ ягъэкодынрэ йоф адэзышшэрэ компаниеу «ЭкоЦентрэкль» зэджагъехэр зылажъэрэр ильэс мэхь.

Ар зыфэдэштим ыкли ишшэ-рлытыщтхэм цыифхэр нэйасэ афашынхэу къэлэ администрацием мыйзэу цыиф зэлуклэхэр щырагъэкокыгъагъэх. Ахэм къаштыуцщтыгъэхэ упчлэхэм мыйри ашынчы: «Нэбгырэ пэпчы-мэ, сабийхэм атышт». Тыдэ къырахъныш, сабийхэм ахъщэ атышта? Цыифхэм ар агъэшэгъогъагъ ыкли ашлотэрэзы-

гъэ атышт. Сабий цыкхэрэ ахэм ахтэштхах?

Теубытагъэ хэльэу упчлэу къеуцугъэм иджкуали къыратыжыгъагъ: «Нэбгырэ пэпчы-мэ, сабийхэм атышт». Тыдэ къырахъныш, сабийхэм ахъщэ атышта? Цыифхэм ар агъэшэгъогъагъ ыкли ашлотэрэзы-

гъэ. Къэхъугъаклэхэм, еджа-плем клохэрэм ашхъэ зэрамыгъыжышшурэр, лэжжакло-клонхэм зэрэпчэжыгъэхэр зэхэшаклохэм агу къагъэжыгъягъэх къалогъагъэх.

Хэт ыуагъэми емылъыты-шэу, зэрэхгээгоу сабийхэм пыдзафхэр зэрэдащихэрэм тэфэрэ ахъщэр аты. Ау зэптымью шольыр пстэуми ашытегушилэх, сабийхэм къатырагъэфхэ ахъщэр янэтэхэм афаты.

Хабзэм илофышэхэм, партите зэфэшхъафхэм, депутатхэм иофыгъор анэсигъ.

Общественнэ организацьеу «Деловая Россия» зыфиорэр ары апэрэ мы йофым изэхэфын къыхэгүчилэгъэр. Ащ Урысые Федерацием псөөлэшшынымрэ псэуплэ-коммунальнэ хъызэм-тээрэхэлэ и Министерствэ зы-фигъэзагъ, сабийхэм аныбжь ильэс 3 охууфэклэ пыдзафхэм ядэшын тэфэрэ уасэр арамыгъэтынэу, ильэс 3-м къы-щегжэжыгъагъэу ильэс 11 охуу-фэхэклэ уасэр атырэм къафы-шагъэклэнэу щыклэлэгъэх.

Министерствэр йофым хэл-тээнэу ыкли амалэу илэхэм ялтыгъэу къыдиргэштэнэу къызэриуагъэр гъэзетэу «Известием» къыхиутыгъ. Минстрим иобщественнэ совет сабийхэм пыдзэфэ уасэхэр арамыгъэтыхэ хъумэ, коммунальнэ фэо-фашэхэмкэ цыифхэм

атель чыфхэр нахь маклэ зэрхуущтхэри къауагъ.

Пыдзафхэр зэрэдащихэрэм лъатыре ахъщэр зэрэшшубэр шольыр зэфэшхъафхэм ашыт-псэухэр цыифхэм зэптымью аумысы. Федерациемкэ Сочетым и Тхаматэу Валентина Матвиенкэмэ уасэхэмра ахэр зытыхэрэм тэрэзэу зэхэфы-тээ зэрэмыхъуяа ыкли аш-лоф зэрэшшэгъэн фаер блэ-кыгъэх тхамафэм къуагъ.

Шольыр зырызхэм пы-дзафхэр апае атыхэрэ уасэхэр ашуауб. Зеклэм анахь гъэшэгъонир пыдзафхэр дэзы-щыщтыгъэхэ къулыкъухэм къа-

хыхжыи а йофыр шольыр компание инхэм аратыжыгъэхэм, зэрагъэцаклэрэр нахыншу хъугъэу къызэрэмыльяб-эр ары.

Уасэхэм апае экспертихэм къаорами унаэ тебгъэтэнэу щыт. Цыифхэм япсэукэ зэрэмдэгүм къыхэклэ хэбзээгээ-цуухэм сабийш зилэх унагьохэм, зигъот маклэхэм, сэккыгъэх тхамафэм къуагъ.

Шольыр зырызхэм пы-дзафхэр апае атыхэрэ уасэхэр ашуауб. Зеклэм анахь гъэшэгъонир пыдзафхэр дэзы-щыщтыгъэхэ къулыкъухэм къа-

Нэклюбгъор зыгъэхъазырыгъэр ШЬАУКЬО Аслынгуаш.

Новелл

«Орайда-орида»

Хэта апэрэу күшхъэхэм орэдэу
Кыщызыуагъэр «Орайда-орида?»
Гъашэрэе мылхэр ыгъажъохэу,
Күшхъэхэм псыхьюу къяфххэу.
Хэта орэдэр апэрэу
Күшхъэхэм къащыхэзьдагъэр,
Аш цыхэе фашыгъэр,
Лытэнгъэшко илагъа
Ахъаз күшхъэхэм къашионэу,
Зэрэдунаеу ымакъ щынуен?

Гуузи хэль,
Гукэгъуи хэль,
Ау аш хэмьлыр къэрэбгъаг!

Чэци мафи симынэу сэ
Орэд къежжаплэм сильэхъу.
Шункы, пшагъуи симынду сэ,
Такъир-такъирэу зэхэстхъэу,
Тыдэки сэ сицэлтихъо.

Лъагэу, лъагэу күшхъэ цаклехэм
Сэ къежжаплэр къащисэгъоты:
Гъемин чыгэжжыр ышхъагъэр,
Аш ычэгъэр псыххор щыгъуахъоу,
Күшхъечэсир щылтыг улгъэр,
Ар орэдым ипэублэштыг,
А орэдым льимэ щыущтыг.

Щылтыгъ, күшхъэ зэхэуагъэр,
Къумалнгъэм ылтэ кийтугъэр,
Папльэр, пчэдэжжыр щыублагъэр,
Бгээжжыр щыхъарэу ышхъагъи.

— Къэтэдж, шаклор! Игъэкъу уччье.
Стыгъэх жьуагъохэр, зи къемынэу,
Шэклон мафэр мыхъунэу хъаулие,
Къэтэдж, клас э умыхъунэу!

Күшхъэ пчэнэу бжээонтагъэм
Ылуж уйтэу, удепшие.
Щэу птупшыгъэм къымыхыгъэм
Ельэмэфхэкы теклонигъэр!

Умлэгэгъужэу уишэбзашэ
Пщэм ыбгъэгу къыхэнагъ.
Къэлэт наплэр! Дунай нэфир
Нэфынэфхэхапль о аш.

А слъэкыгъэмэ сикъыпкэлэнэ,
Плэхэр къыздегъаэх, къэтэдж!
Сэлэгъу сэ пльэхъумбэхэр,
Мыжъом фэдэу, бэгыгъэхэр!

О пльакъо блэм къышифагъэр,
Щэндэутыр сэ сэлэгъу.
Зимгъэсисэу, джы ар пшыгъэр,
Щыль уадэжъ, къочаджэ хъугъэр.

Щэр бьюу зыотупщим о,
Уц цыцыгъэм блэр къыхэпши,
Щэндэутыр ылтэ итэу,
Шъэфы-шъэфэу укъегъоты.

Къинми, къэтэдж! Уинасыни
Тэ ухтэтэу лъыгъекъут.

Ытхыцэ тельэу, псыхъо цыкъум
Еппль, чыгэжжыр зерихърэм.

Күшхъэ цыфым фэдэкъабзэу,
Къиним хэтим цыхэ фэш,
Тыдэ куагъэми, уччидынштэл,
Цыфхэм адэжъ уихъижъыш.

ИИ ныбдэгъушишэ лъыхъужъым!
Тытуми, бэнэм ылупэ,
Тэ зэктэфэн хъадэгъур,
Къэтэдж, сильаплэу ныбдэгъур!

Мары аш сицэхихыгъэр,
Цэхэр зэтекъузагъэр, къэтэджыгъ.
Чыгэжжыр псым ыхърэм ыбгъэ
Зимшэлжъэр аш зыклидагъ.

Щэбзашэу псым рихъижъагъ.
Къызщыхъугъэр иччигу лъаплэ
Къеблэгъэжъэр ыублагъ.
Унэ цыклоу зытаплугъэр
Нэлкъым тетэу къэлэгъуагъ!

Сежэ, цыфмэ якуонэу,
Іэпэлэгъум щэлукэ къеджэнэу!
Ау күшхъечэсисм щэлуным ылпэу
Хъадэгъур нахъ къыхихъшт.

Орэкины, орэхъагъо
Къыфаклорэр күшхъэ цыфым,
Аш ынэгу кэлпльагъорэп.
Къыхэмэшэу ар пэгъокы.

Ах, сицэуштэу о птель къинир
Унэту чэфэу къэплютэшт?
Нэлсис, куо-хъаум атеклоу,

Хъадэгъур шаклом ылашхъэр,
Ычай аш ошэ-дэмшшэу,
«Орайда-орида» къыщыхъу.

Ар щэлү макъэп,
Ар лъэлү макъэп.
Цыф сымаджэм игъог макъэп,
Ар зымахъэр лъыхъужъ макъ!
А орэдэр шаклом къыхидагъ!

Цыф къэрэгъэхэр щынэхэу
Агъакло яшыланыгъэр.
А орэдэр къаюрэп ахэм,
Яччэлү лутми хъадэгъур.

Ау узым лъыхъужъыр ыгъащтэрэп.
Аш щынагъор шыпкъэп ело.
Аш жыы къещэфэ, орэд къело.
Орэдэу «Орайда-орида!»

Гъашэрэ мылтыр зыгум
А орэдэр ыльитэштэп.

Күшхъэхэм ар зыхашшт,
Ошшупшэм нэсэу аётшт,
Джэрпэдэжжэу чым къытырадзшт,
Ау зы гущыи зэрахъокыштэп!

Зэхэсэхы зэрэшшыурэр
Күшхъэхэм «Орайда-орида!»
Щынагъо зымышшэрэм
А орэдэр игуапэу къело!

Скъошэу а орэдэр сэло.
Шыпкъэныгъэ пхъашэ зилэр.
Лъэкл къысет Тхъэм
Сэ сижъышхъэм
«Орайда-орида» къэсонэу!

Зээйдзэкыгъэр усаклоу
ХЪАЛЫЩ Сэфэрбий.

Усэхэр

Зи езгэвшэн симыльэкэу,
Къысилорэм сиблэмыкэу
Сигох бгээхэль...

Сшэрэм гухахъо хээгъуатэу,
Икъукэ зыкъышыгъотэу
Шукэ сугу иль.

Зыщысуюхъэн симльэкэу,
Сигу иль зэптирым блэклэу
Уз фэд, сплы хэль.

Сызлымыгъаклоу, къыслыклоу,
Сыдимыгъэхэу, симгъаклоу...
Джарэу къыспыль.

Сыгубжмэ, сигу къыгъэушшэбэу,
Сигу шумэ, нахъ къыгъэфабэу
Гъатхэр итепль!

Ситхэн хъаулие мыхъунэу,
Цыфмэ федэ афэхъунэу
Сил сэ гухэль.

Гъусэкэ сикъыхихыгъэр,
Силахъкэ сэри хэсхыгъэр
Тхэним сиыпиль.

Калэхэр чиинэ ешлэх

Кымаф. Тиклэипс пытэу къыгъэштыгъ.
Калэхэм мылдкыджыр зэлъаубытэгъ.
Зы купыр мэкуо: — Баджэ тэко!
Чынэхэр зепафых, нахъ чаныр текло.

Чынэгъэбайур зикласэхэри ахэтыг —
Ахэр зырызэу мыл гузэгум итых.
«Эзкэлэпльягъэх» чынхэр, мэбыух,
Гушшом хэтэу калэхэр мэкуох.

Чынэлэпщим чынэр къыдэшьо, дэлжатэ.
Іэлкъ-льэлкъи, пкъышьоли мэхъу нахъ пытэ.
Цубжъэми, пхъэми чынэр ахашыкы —
Калэхэр риджэгүхээ, кымафэр екы.

Хэт къэклюагъэр,
хэт къащаагъэр?
Зэхэсэхы упчэлэ макъэр...
Гъесэнгъэр — сэнхэхт,
Кыизфеклюагъэхэр Мурат.

Ятэ фэдэу гупсэм хэт,
Изеклюаки къыдыхэт.

Къыдэклюагъэр Нальчик щыщ,
Къэбэртаемэ ашыщ.
Дахэу пулгэшь — псэм иклас,
Кыиздэклюагъэр кэлэл lac.

Нысэр пчэгум къытырашэ,
Лъэлкъым

дэлжэгур къыргэгъажэ,

Щынэнгъэр дыригъаштэу,
Адыгагъэр лъигъэкъуатэу,
Тым ыкъошэу, лы цэрэллоу,
Артист лъэшэу, орэдьлоу,

Гум ыштагъэшь — Черим тэло,

Кыизэлхэхэ джэгур тынчэу...

Къэшьонгъэр регъеклокы,

Орэд дахэхэр къытфeloх.

Чэткъурт

Чэткъуртэм ело: «Къурт-къурт!»
Чэтжъяхэхэм ашьхашт.

Атеубгъуагъ, улмэ, о яклюалэ,
Ишырхэр чыг жъаум решал.

Акэцэ мэзым хэмыхъанхэу,
Фай ишырхэр едэунхэу.

Чэтту бзаджэ къямыхъанхэу,
Фай ар бгэжъым ымыхъанхэу.

Klyakli, шхакли емызэшыжъэр
Аргэшшээ, мышхъахъижъэр.

Щырыжъиахэхэм ядже: «Къурт-къурт!»
Къыгъэгъунхэхэм ахэт.

Пчыхъэм ахэр зыкъиуугъуаехэу,
Егъэччыях тэмэ чэгъхэу.

ЛАУШЭ Аслын

Къеклюагъэр
шыитфым къехъу,
Ным икласу къыфехъохъу.
Лытэнгъэр яджауп,
Шу къяхъулэмэ сигуап.
Джэгур дэгъушь —
гур рэхьат,
Лъэгъуныгъэр сишихъат.

Мы дунаир бзэм зэрещэ

Мы дунаир бзэм зэрещэ,
Ишүшлэгъэр лытим зыхеэшэ.
Шхъафитныгъэр ипшъэртэй,
Щынэнгъэм лъэшэу пытэ.
Тихэгъэгүи бзэр егъашо,
Ицыф лъэлкъхэр егъэгушлох:
Егъэбагъо къулэ-къулэу,
Егъэфедэ чылэ-чылэу.
Чэци-мафи зэлъыпштэу,
Гъашшэу иэр егъэпштэ.

Сигуэтныгъ

Сигу рихъэр,
къыздэхъуи сшошшэу,
Зыгорэми аш сирашшэу
Тхэним сиыпиль.

Цыфмэ лъэшэу агъашшагъоу,

Дэхэ дэдэу пцелыр щыт.

Кылхэ-лыхъэу зиубгъуагъэр,
Къэшхъагъэм туйбгъуагъэр,
Жыы къеогъум хэштэтийн,
Гъогу урамыг юллэ решэгъы.
Нэм ыльгъурэр къеогъэнэфы,
Чылгис унэр къеогъенху.

Пчыхъэ даклоу мазэр къэдэжэ

Пчыхъэ даклоу мазэр къэдэжэ,
Мэгүзажъо азэнаджэр.
Диним лъэшэу ар дэлажэ,
Макъэр дахэу егъэлажэ.

Нэм икласу мэштэйт унэр
Мыекуапэ къыщаагъыг.
Зэкл цыфхэм Тхъам иунэ
Лытэнгъэр къыфашшыг.

Хъагъундэкъомэ

яджэгу

Непэ джэгум тукъекъуагъ,
Непэ тхъагъом тукъехъагъ:
Хъагъундэкъомэ яджэгу,
Хъагъундэкъомэ яхъяр.

Театрэм и Ильэс

ЯшIушIагъэ лъагъэкотэшт

Театрэм и Ильэс хэгъэгум зэрэшыкIуагъэм, Адыгэ Республикээр культурэм иофтхъабзэхэм зэрахэлэжьагъэм ехылIэгъэ кIэух зэхахьэр тыгъэгъазэм и 17-м Мыекъуапэ щыкIуагъ.

хэм яедзыгъохэр кыщагъэлъэгъуагъэх.

Лъэпкэ театрэ I. Цэим ыцIэ зыхырэр, Камернэ музыкальнэ театрэ A. Хынэнхүм ыцIэ зыхырэр, Урысые къэралыгъо драматическэ театрэ A. Пушкин ыцIэ зыхырэр, нысхалехэм ятеатрэ «Дышээ къошыныр», Тэхүтэмыкье районым иныбжыкэ театрэ M. Ахэджаагом ыцIэ зыхырэр, Адыгэ къэралыгъо университетым истудентхэм ямузыкальнэ театрэ «Арт-Ритоныр» пчыхъэзэхахьэм кырагъэблэгъагъэх, ялофшагъэхэм къатегуущылагъэх.

Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Мурат иунашьокэ щытхуцIэхэр кызыфаусыгъэх Сихъу Рэмэзан, Нэгъой Инвер, Ахъмэт Артур, Владислав Вещако, Давид Манакъян, нэмыкIхэм Александр Наролинир афэгушуагъэх, ятхыльхэр аритыжыгъэх.

Рэзэныгъэ тхыльхэр зыфа-гъэшьошагъэхэм ашыщы Акумыжъ Сарэ, Бэрзэдж Светланэ, Бэгушъэ Анзор, Нэгъой Асют, Зинаида Олейниковар, нэмыкIхэрэ.

Республикэм и Парламент идепутатэу Александр Лобода, Адыгейим культурэмкэ иминистрэу

Аулэ Юрэ зэхахьэм кыщыгушыагъэх, театрэхэм ялофшагъэхэм афэгушуагъэх.

Адыгейим итеатрэхэм ящахэхэ ХъакIэгъогу Къесэй, Сулейманов Юнис, Сихъу Станислав, фэшхъафхэм пчыхъэзэхахьэм кызыфаусыгъэх ялофшэн зэрэльагъэлтэштыр.

Урысыем итеатрэхэм ялофшагъэхэм я Союз икутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм итхаматэу, Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгейим инароднэ артистэу Зы-

хээ Заурбый театрэм и Ильэс Урысыем зэрэшыкIуагъэм мэхъэнэ ин ритигъ. Адыгейим итеатрэхэм хэхъоныгъэу ашырэр щыIэнэгъэм кызызэрэшыагъэхэрэ кыыхигъэштыгъ.

Лъэпкэ театрэ I. Цэим ыцIэ зыхырэм ихудожественнэ пашэ игуадзэу Исуп Аслын пчыхъэзэхахьэр зеришагъ. ЗэлукIэгъум хэлэжьагъэхэм, зэхэшаклохэм зэрэфэрэзэр кыыгуагъ.

Театрэри тицьиэнэгъэ щыI, аш ишүшшагъэ төгъэгушхо.

Самбо

Дышээр къыхыгъ

Европэм самбэмкэ изэнэкъокьу Латвием икъалэу Ригэ щыкIуагъ. Ильэс 15 – 16 зыныбжь кIалэхэр, пшьашэхэр зэлукIэгъум хэм ахэлэжьагъэх.

Къэралыгъо 19-мэ ябэнэкую 170-рэ алырэгъум щызэнэкъо-къугъ. Армением, Болгарием, Грузием, Италием, Румынием, Украинэм, Францием, Урысыем, фэшхъафхэм яныбжыкIэхэм ялэпэсэнгъэ къагъэлэгъуагъ.

Адыгэ Республикэм шаплугъэ Екатерина Соловьевар Урысыем ихэшыпкыгъэ командэ хэтэу Ригэ щыбэнагъ. Урысыем иныбжыкIэхэм язэнэкъокьу Ново-

российскэ щыкIуагъэм Е. Соловьевам дышээр къышихы, Европэм изэлукIэгъум хэм ахэлэжьэнэу фитныгъэ иэх хуугъагъэ.

Килограмм 70-м нахыбэ къэзывщэхэрэм якуп Екатерина Соловьевар щыбэнагъ. Типшъашэ зэлукIэгъум хэм теклоныгъэр къашыдихы, дышээр кыыфагъэшшошагъ. Тренерэу Нэнэйжъ Байэт ипащэу Е. Соловьевам зэнэкъокьу зыфигъэхъазырыгъ.

Хэлэунэфыкхэрэ чыпхэр

Тиспорт щыцIэрылохэр

Мастер хъугъэ

Хэгъэгум Іэшильэ заомкэ изэнэкъокьу къалэу Орел щызэхажагъ. Адыгэ Республикэм истирт еджапIэу N 2-м зызызыгъээрэ Кристина Морозовам зэлукIэгъум тыхынир къашыдихыгъ.

Урысыем ишъолъыр 52-мэ яспортсмен 320-рэ алырэгъум щызэнэкъо-къугъ. Кристина Морозовар кг 70-рэ къэзышчэхэрэм якуп хэтигъ. Свердловскэ, Курскэ, Калининград хэкухэм яспортсменхэм К. Морозовар атекIуагъ. Дышээм фэгъэхыгъэ зэлукIэгъур къинэу куагъэ. Ставрополь краим щыщэу Юлия Санжаровам Урысыем, дунаим дышээр къашыдихыгъ. К. Морозовар мышынэу спортсменкэ

иэпэласэм енэкъо-къугъ, ау теклоныгъэр къышуихын ылъэкыгъэ.

Кристина Морозовам тыхынир къашыдихыгъ, Урысыем спортымкэ имастер хъугъэ, хэгъэгум ихэшыпкыгъэ командэ аштагъ. Ушансядамкэ Урысыем и Кубок К. Морозовар кыыфагъэшшошагъ, дунаим изэнэкъокьу Китайм щыкIуагъэм джэрээр къышихыгъ, Урысыем изэнэкъокьу дышээр къышыдихыгъ. Москва щыкIогъэ

дунээ зэлукIэгъум апэрэ чыпхэр кыышыфагъэшшошагъ.

— Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурумкэ ѢыкIи дзюдомкэ и Институт ия 4-рэ курс К. Морозовар щеджэ, — кытишуагъ республикэм истирт еджапIэу N 2-м ипащэу, Урысыем, Адыгейим язаслуженнэ тренерэу Хъот Юнис. — Республиком щыкIохэрэ мэфэкI эзэхахъэхэм, общественнэ яофыгъохэм Кристина Морозовам. — Адыгэ биракъыр зэнэкъо-къухэм талэки ашытэтышт, республикэм щитхуу кыыфэтхыышт.

Нэклубгъор зыгъэхъазыгъэр ЕМТЫЛН Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкэ Йоххэмкэ, ІэкIыб къэралхэм ашы-псэурэ тильэпкэ-гъухэм адырээ зэхъы-ныгъэхэмкэ ыкIи къэбар жууцэм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшиIэр: 385000, ыкIи. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм къаIихырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкIунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэлукIэжъокъых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр: Урысые Федерацием хэутийн Иоххэмкэ, телефон-радиокъэтын-хэмкэ ыкIи зэлүү-Іэсэйкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ ЧыпIэ гъэйоры-шапI, зэраушыхъятыгъэ номерыр ПИ №ГУ23-00916

Зыщаушыхъятыгъэр ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, ыкIи. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчагъэр 4129
Индексхэр П 4326
П 3816
Зак. 2943

Хэутынм узцы-кээтхэнэу щит уахтэр Сыхьатыр 18.00
Зыщаушыхъятыгъэхэх уахтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шхьхаIэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шхьхаIэм игуадзэр Мэцлиэкъо С. А.

ПшъэдэкIыж зыхырэ секретарыр Хурмэ Х. Х.